

EBELI PIRSO: Uut generatsiooni vaadates tekib usk helgesse tulevikku

Sooja aura ja särava naeratusega Ebeli Pirso on meie kooli vilistlane, hoolekogu esimees ja selle aasta lõpuks kahe Tallinna 32. Keskkooli lõpetanu lapsevanem. Esiolgu tagasihoidliku hoiaku taga on asjalik ja elutark naine, kes lummab filosoofiliste mõttekäikude ja samastumisega.

Milline on Ebeli Pirso? Esimese hooga Ebeli ennast iseloomustama ei torma, vaid kostab: „See on selles mõttes raske küsimus, et see, kuidas sa ennast kirjeldad, sõltub paljustki võrdlusest.“ Tema arvates võib inimene ennast iseloomustada väga vastandlike sõnadega. Samal ajal hoopis teistmoodi, kui mõni tuttav seda teeks.

Aastatega leidis ta rahulolu

Peale vähest mõtlemist lisab ta: „Ma arvan, et ma olen hästi perfektsionist... See teeb elu päris raskeks,“ ohkab ta ja naerab kergelt. Iga kord, kui ta naeratab, on see niivõrd lai naeratus, et nähtavale tulevad isegi igemed ja tema silmade juurde ilmuvad naerukurrud. „Ma arvan, et ma olen muutumisvõimeline,“ jätkab ta. Naise arvates ei pea tema tõdemused olema kivisse raiutud. Seda öelnud, teeb ta väikse mõttepausi ja ütleb: „See käib vist perfektsionismiga kaasas, aga ma olen selline töökas. Võib öelda aktiivne. Seda on vist õigem öelda.“ Ta jätkab kiiresti: „Samas oleneb, kellega jälle võrrelda. On kindlasti palju aktiivsemaid inimesi, kellega võrreldes olen mugav inimene. Kõik on paraku suhteline.“

Ebeli usub, et inimese põhiomadused elu jooksul ei muutu. Tema arvates õpivad inimesed mõnda neist paremini varjama või rohkem esile tooma, aga need on kogu aeg meie sees olemas.

Põhiomadused võivad jääda samaks, kuid elu jooksul inimene siiski areneb ja kujundab ennast. Ebeli arvates on ta praegu õnnelikum kui nooremana. „Ma mingil juhul ei tahaks enam olla

Ebeli Pirso.

Erakogu

17!“ Ta leiab, et elu on väga õiglane – nooreks olemise eelised on tavaliselt hea välimus ja tervis, kuid vanemaks saamisega käivad enamasti kaasas tarkus, elukogemus ja vaimse tasakaalu leidmine.

Sellega tõuseb ka enesehinnang. Ebeli arvates on tema kuskil seal vahepeal. Tervis on korras, samas mõistust on juurde tulnud. Ta on leidnud elus oma koha.

„Kui minu ema 50-aastaseks sai ja ütles, et ta pole kunagi nii õnnelik olnud kui nüüd, mõtlesin ma ka, et jaa-jaa... Aga praegu ma näen, et see võib täitsa tõsi olla.“

Peamiseks muutuseks endas peab ta uuenenud ellusuhtumist. Nüüdseks on ta asju ümber mõtestanud ning hakanud hindama uusi väärtusi. „Tegelikult oleme me täpselt nii õnnelikud, kui me oskame mõelda,“ lausub ta veendunult. Meie elu on selline nagu meie mõtted. Sealjuures ta lisab, et oma eluga rahulolemiseks ei tohi energiat suunata iseendast väljapoole jäävate asjade muutmisele. „Muuda ennast, mitte ümbritsevat maailma. Teiste muutmine ei ole tegelikult sinu võimuses.“

Ta tunnistab, et kõikides tingimustes ei ole võrdselt võimalik õnnelik olla, kuid vaadates meie tänast ühiskonda, on see enamasti lihtne. Me elame stabiilses ühiskonnas, kus meil on palju õigusi ja vabadust. Ülejäänud sõltub juba mõtlemisest. „Ma oskan elu nüüd teisiti vaadata ja saan paremini hakkama kui noorena.“

Oskab elu hinnata

Ebeli ei pea elu iseenesestmõistetavaks. Ta ütleb, et iga hetk sureb mõni inimene ja kaotab võimaluse elada. Temal see võimalus aga on ja ta hindab seda.

„See võib-olla tundub nõmedalt filosoofiline, aga ma hindan elu. Hindan seda, et mulle on antud elu.“ Lisaks sellele on ta õnnelik, et ta elab just selles ajas ja ruumis. „Näiteks käisid minu vanemad 1977.

aastal Soomes ja üks asi, mille nad sealst tõid ja mille üle olin väga õnnelik, olid tühjad jogurtitopsid. Need olid ilusad, värvilised ja ma sain seal sees pliitaseid hoida. Pärast 80ndaid oli järsku igal pool kõike. Ma polnud enne täiskasvanuks saamist banaanegi näinud.“ Ka praegu

Väike Ebeli.

Erakogu

on maailmas palju paiku, kus oleks inimese, eriti veel naisena kindlasti palju keerulisem õnnelik olla kui Eestis. Tal on hea meel, et ta oskab end ümbritsevat hinnata.

Peale elu hindab ta ka inimesi enda ümber. „Ma arvan, et nii vastaks sulle iga ema. Ma hindan enim oma lapsi.“

Lemmikud olid eesti keele tunned

Kuna Tallinna 32. Keskkool oli kõige lähem kool Ebeli elukohale, läks ta sinna esimesse klassi. Sellel ajal alustas kuus esimest klassi: a, b, c, d, e ja f, igäühes umbes 42 õpilast. Väike Ebeli käis 1.e klassis. Ka neil oli sel ajal õhtune vahetus nagu praegugi meie koolis.

Tema lemmikud olid eesti keele tunned. „See oli selline aine, milles ma sain viisi ka siis, kui ma polnud õpikutki lahti teinud,“ ütleb ta itsitades. „Mulle meeldis ka kunst, aga kõige toredam tund oli vist ikkagi vahetund.“

Keskkooli ajast mäletab ta, et neil oli palju armsaid õpetajaid.

„Hille Peegel oli nii õudselt armas õpetaja. See on hämmastav, kui armas, emalik ja soe võib üks õpetaja olla, säilitades oma autoriteedi.“ Hille Peegel oli Ebeli eesti keele õpetaja. Teda vaadates sai Ebeli aru, et õpetaja võib olla inimlik ja südamluk, ent samal ajal autoriteetne.

Tema arvates oli nii mõnigi õpetaja väga autokraatne, kuid nemad sellist õpilaste austust ei pälvinud. Nende tundides tehti kõike muud kui õpiti.

Ebeli kooliajal ajal keskkooli lõpueksameid ei olnud, olid ülikoolide sisseastumiseksamid. Õpetaja Hille andis talle tundides lisaülesandeid ja aitas tal ülikooli sisseastumiseksamiteks valmistuda. „Ja saingi sisse!“

Ebeli esimene koolipäev (1977).

Erakogu

Ebeli Pirso.

Erakogu

Ka tema klassijuhataja ja ajalooõpetaja Naima Klitsner oli väga tore, kui välja arvata see, et Ebeli ajaloost suurt ei huvitunud. „Mul tõusevad siamaani ihukarvad püsti, kui ma kuulen sõna „kontuurkaart”. Kas sellised asjad on veel olemas?“ Ta naerab hapukal toonil. Tundub, nagu tal oleks seesama kontuurkaart silme ees olnud.

Sellega meenus talle midagi veel õudsemat. „Täiesti kohutavad olid siinus, koosinus ja tangens. Ma suutsin keskkooli niimoodi ära lõpetada, et ma ei saanudki lõpuks aru, mis asjad need olid.“

Tol ajal oli koolis vaja käia 11 aastat. Kui Ebeli käis 10. klassis, siis muudeti kool 12-klassiliseks. Nii et Ebeli läks 10. klassist otse 12. klassi.

Ebeli vanemad on mõlemad kõrgharidusega. Juba lapsepõlvest peale kuulis Ebeli, et pärast keskkooli minnakse ülikooli. Kuigi mingil ajal selgus, et ülikool polegi kohustuslik, läks ta õppima enda jaoks kõige lihtsamat ala. Selleks oli eesti keel. „Sellega oli selline naljakas lugu, et kui keegi küsis mu käest, et miks ma eesti keelt õppima läksin, kas tahan õpetajaks saada, siis

ma vastasin, et ei, ma tahan üliõpilaseks saada.“

Nüüdseks on Ebeli asutanud osatüingu ning õpetab täiskasvanutele eesti ja soome keelt ning ametitekstide koostamist. „Ise õpetades tunnen ma, et minu stiilis on palju Hille Peeglit,“ tunnustab ta soojalt.

Ta on oma tööga väga rahul, kuna saab olla iseenda tööandja ja see annab suure vastutuse kõrval ka suure vabaduse. Näiteks puhkuse planeerimine käib nii, et võtab kalendri ette ja tõmbab kriipsud päevadele, kus puhata soovib. „See meeldib mulle vist kõige rohkem,“ naerab ta.

Naljakas lugu kooliajast

„Meil oli selline tore aine nagu sõjaline. Keldris oli lasketiir ja me käisime oma ruudulise koolivormiseelikuga seal püssi laskmas. Me pidime oskama lasta Kalašnikovi automaadist, seda koost lahti võtta ja kokku panna. Samal ajal pidime vene keeles rääkima, mida me tegime. Kõige kohutavam asi oli „snimaju predohpanitelju“*, mis tähendas mingi ümmarguse ava sisse sõrme vajutamist. „Mul murdus iga kord küüs ära, kui seda tegema pidin,“ naerab ta.

Tema sõjalise õpetaja oli üks hästi tore vene mees. Vassili Dõmov oli ta nimi.

snimaju predohpanitelju* (снимаю предохранителю) – eemaldan kaitseriivi

“Minu meelest ei osanud ta eesti keelt, aga ta oli hästi armas inimene. Ma olen kuulnud, et teistes koolides olid kurjad sõjamehed, sellised tõsised, aga tema oli hästi armas inimene. Ta käis mööda kooli ringi pintsakuga, mille seljal oli kuuliauk. See oli kohutavalt naljakas. Tal oli vist pintsak lasketiiru jäänud või midagi sellist,“ meenutab Ebeli.

Soovib, et kool oskaks oma hinge hoida

Ebeli ütleb veendunult, et kool on ajaga palju muutunud. Muutused on toimunud ka ühiskonnas, mis tema arvates on nõukogudeaegse ja praeguse kooli erinevuse peamine põhjus. Kool on ju nagu väike ühiskond. Tema ajal olid lapsed rohkem pinges ja kurjemad. „Meie ajal ei olnud minu mäletamist mööda selliseid siiraid ja tõsiselt vahvaid üritusi nagu nüüd. See võib olla põhjuseks, miks ma nüüd igal võimalusel kooliüritustel kohal käin. Vaatan, kui lähedalt noored ja ka õpetajad laval esinevad, kuidas saalisolijad neile toetavalt kaasa elavad... See on nii armas, et võtab pisara silma küll. Nüüd koolis ringi käies tekib selline helge usk tulevikku. Kui selles väikeses ühiskonnas on nii soe ja hea hing, ehk laieneb see pikkamisi ka kogu ühiskonnale...“ mõtiskleb ta.

Ebeli soovib, et meie kool oskaks kindlalt seda hinge hoida. Seda hinge, mis nii igapäevases koridorisaginast kui kooliüritustest kaugele kumab ja mis silma salaja märjaks võtab. „Sellised koole peaks kindlasti rohkem olema, aga kuidas seda levitada...“

Kärolin Heilo, 11D